

schap nieuwste van Pa...

ker geval Paul zelf duidelij...

deze psych...

welke een sta...

er zooveel taal...

ten dat taalwet...

geen vorm van...

ie (1919), opgenom...

alle, 1920.

alle vastheid in het taalbestand door de afzonderlijke taaluitingen en -voorstellingen te isoleren van de hoogere realiteit die ze samenbindt, beheerscht en normiert, dit alles is even radicaal met de Openbaring in strijd als moderne theologie of liberale politiek.

Paul nu is het, dien de Vereenvoudigers roemen als grondlegger hunner moderne taalwetenschap. Behalve hij, hebben ook Wundt, Jespersen en anderen hun taalwetenschappelijk denken bevrucht, maar het bestek van deze artikelen noopt ons hen te laten rusten. Slechts zij, ditmaal zonder bewijs, vastgesteld, dat die anderen, waarin ze Paul ook corrigeerden en waarin ze vernieuwing brachten, de taalwetenschap niet terugleidden tot den God der Schriften.

Zoo bleven dan ook de Vereenvoudigers de naturalistische opvatting van de taal getrouw. Daar wortelt hun theorie; niet in een of andere geïsoleerde zienswijze betreffende de problemen die om de begrippen spreek- en schrijftaal leven.

De groote vraag is: hoe ziet men de taal? Als schepsel Gods, door zonde uiteengeslagen en vergroeiend, voor algeheele verbastering door genade bewaard, altoos aan Gods wet onderwerpen, door den mensch — mede-arbeider Gods — te verzorgen en in cultuur te brengen? Of als een met blinde noodzakelijkheid zich ontwikkelend natuurproduct, indien aan normen te toetsen, dan toch aan geen normen buiten den mensch?

Voor het laatste kozen de Vereenvoudigers. Ook al werd en wordt, om redenen van practischen aard, de wijn niet altijd onversneden aangeboden.

Het zou even gemakkelijk als onverkwikkelijk zijn een groot aantal van de smakeloosheden op te ditschen die Vereenvoudigers, van hun standpunt zeer begrijpelijk, voor goed en beschaafd Nederlandsch uitgaven. In den trant van: „ik lach me 'n bochel“; „aan hun eigen stellen ze hele andere eisen“ en zoo voort. We doen dit liever niet, maar vestigen er de aandacht op, dat we hier niet te doen hebben met „excessen“ eener op zich zelf gezonde reactie tegen stijve taalpedanterie, doch met uitvloeijsels van een beginsel. Een beginsel dat zich bijvoorbeeld uitspreekt in deze stelling van een niet onbekend taalgeleerde: „Elke taalsoort... vulgair of gemeenzaam, slordig gedacht of zorgvuldig overwogen, heeft recht van bestaan.“

Men kwam zoo tot de gedachte, dat „levende taal“ synoniem is met omgangstaal; dat de schrijftaal zich hebbe te richten naar een „Algemeen Beschaafd“, welks banaliteit in de benaming zich reeds aankondigt.

Nu is het mogelijk zulke gedachten te beamen, los van den geschetsen achtergrond. Zooals er toch ook ernstige Christenen zijn, die onbegroep politieke dwaaltheuzen naspreken. Verstaanbaar; toudal de wordingsgeschiedenis en de strekking dier leuzen voldoende is in het licht gesteld. Daar nu in ons geval de zaken aldus staan, dat de moderne taalwetenschap, die de Vereenvoudigers-beweging het aanzijn gaf, duidelijk zich laat onderkennen als van de Schrift afwijkend, en de oorsprongen van deze beweging door de Vereenvoudigers zelf niet minder duidelijk worden aangegeven, hebben we niet het recht meer hun leuzen van de theorieën dier wetenschap te isoleeren.

K. R. J. D.

6) Kruisinga in Lev. Tales, Oct. 1934. Het citaat is ontleend aan Wille, Taalbedrijf etc., pag. 34.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

Synode-besluiten.

In „The Banner“ van 23 Juni gaf Ds H. J. Kuiper een kort overzicht van enkele belangrijke besluiten, door de synode der Chr. Geref. Kerk in Noord-Amerika genomen. Hier volgen er enkele: Bij den kerkdienst, waarin de viering van het Heilig Avondmaal wordt voortgezet, zal het Avondmaalsformulier niet in verkorten vorm worden gebruikt.

Er werd een commissie benoemd om de voorgestelde herziening van het Kort Begrip te bestudeeren en zoo noodig te wijzigen.

Goedkeuring werd verleend aan het plan van de commissie voor inwendige zending om gebruik te maken van de radio als middel tot het bereiken van de „intellectueelen“ met het evangelie, overeenkomstig de gereformeerde interpretatie daarvan.

Aan bestaande inrichtingen voor de scholing van leeken-medewerkers wordt steun verleend, maar de synode wil over geen van deze scholen het financieel of godsdienstig oppertoezicht op zich nemen.

Voorstellen om terug te keeren tot het systeem van tweemaaljaarlijkse synodes werden verworpen. De synode zal voortaan nog jaarlijks bijeenkomen.

Christelijke Zoé-beweging in Griekenland.

Aan de „Reformierte Kirchenzeitung“ van 11 Sept. 1938 ontleenen wij het volgende:

In Griekenland bestaat een talrijke broederschap, die zich de Zoé-(levens)beweging noemt, en de verdieping van het geestelijk leven in de orthodoxe kerk ten doel heeft. Ze is gesplitst in vier groepen:

De Paulus-groep voor inwendige zending bestaat thans tien jaar, en werkt onder leiding van Prof. Bratsiotis van Athene. Deze groep telt 100 leden, en tracht de orthodoxe leer te verbreden door middel van zondagsscholen, evangelisatie, steun aan theologische studenten, uitgave en gratis-verspreiding van religieuze geschriften, enz.

Een tweede groep bestaat uit academici, en wijdt zich sinds vijf jaar aan socialen arbeid. Hiertoe behooren plm. 200 studenten van verschillende faculteiten. Deze groep is aangesloten bij de Wereldfederatie van Christen-Studenten, en werkt in studentenkringen.

De pan-hellenistische christelijke ondervereeniging bestaat thans drie jaar, en telt 1500 leden. Deze tracht het familie- en maatschappelijk leven alsmede de scholen in christelijken zin te beïnvloeden, om zoo de anti-christelijke stroomingen van dezen tijd te weerstaan, o.m. door het uitgeven van geschriften.

Onlangs is opgericht een vereeniging van christelijke wetenschapsoeffenaars, die thans 50 leden telt, en ten doel heeft een band te vormen tusschen de gegradueerden, die als christenen op het Grieksche volksleven willen inwerken. Dit geschiedt o.m. door het tijdschrift „Alkines“ (Lichtstraal).

Deze Zoé-beweging, die onder leiding staat van vader Seraphim, tracht niet allereerst de massa te bereiken, maar wil degenen, die zich christenen noemen, samenbrengen ter verdieping van hun geloofsleven.

L. D.

Karl Barth over dictatuur.

Blijkens het „Algemeen Weekblad“ heeft Barth aan een collega uit Tsjecho-Slowakije volgenden brief geschreven:

Bergli-Oberrieden (Kt. Zürich), 19 Sept. 1938.

Waarde Heer Collega Hromadka!

Hartelijk dank ik U voor de regelen, die ik van U naar aanleiding van het overlijden mijner moeder ontving.

Dit geeft mij aanleiding om U te zeggen, met welk een oprechte deelname wij deze weken voortdurend aan U en Uw land en volk hebben gedacht en wel zeer bijzonder deze laatste dagen. Wanneer nu slechts één vraag U gewis dag en nacht bezig houdt, kunt gij U er van verzekerd houden, dat ik met U voor dezelfde vragen sta. Het vreeslijke is niet zo zeer de stroom van leugen en brutaliteit, die van het Hitlerse Duitsland uitgaat, maar de mogelijkheid, dat Engeland, Frankrijk, Amerika — en ook bij ons in Zwitserland, het zou kunnen worden vergeten: met de vrijheid van Uw volk staat of valt heden naar menselijke berekening die van Europa, en misschien niet van Europa alleen. Is dan de gehele wereld onder de bezwering van de boze blik gekomen? En moet het pacifisme van de na-oorlogstijd — hoe zouden de Tsjechische vrienden van Ragaz daar nu over denken? — inderdaad doodlopen in een zo schrikkelijke verlamming van allen en van elke kracht tot beslissen? Nog — ik schrijf dit op Maandag in de middagen — schijnt het allergrootste, het toegeven der Westelijke Mogendheden aan de Duitse eisen, niet te zijn geschied. Maar als dat nu toch gebeurt? Zullen dan Uw regering en Uw volk krachtig blijven standhouden? Ik zie voor ogen, welk een ellende en nood gij daarmee over U haalt. Toch waag ik het, de hoop uit te spreken, dat de Zonen der oude Hussieten aan het verwekelijkte Europa zullen tonen, dat er ook thans nog „mannen“ zijn. Iedere Tsjechische soldaat, die daarvoor strijdt en lijdt, lijdt en strijdt ook voor ons, — en, ik spreek het uit zonder enig voorbehoud: ook voor de Kerk van Jezus Christus, die in de steer der Hitlers en der Mussolini's óf belachelijk wordt, óf wordt uitgeroerd.

Zijn merkwaardige tijden, nu men, gezond denkend, onmogelijk iets anders kan zeggen, dan dat, om des geloofs wille, de eis moet worden gesteld: vrees voor geweld en liefde tot de vrede komen belist op de tweede, vrees voor onrecht en liefde tot de vrijheid even belist op de eerste plaats. Ik kan de hoop nog niet onderdrukken, dat, als Praag standvastig blijft, Londen en Parijs standvastiger zullen worden. Aan de mogelijkheid van Russische hulp denkt men maar liefst niet, want, kwam Rusland zelf in actie, dan zou het wel eens kunnen blijken een uitdrijven van den duivel door Beëlzebub. Maar — wat weten wij eigenlijk van de plannen van Gods Voorzienigheid, die in alles toch worden volvoerd?

Vast staat één ding: wat, uit menselijke oogpunt beschouwd, aan wederstand bieden mogelijk is, dat moet thans op de grenzen van Tsjecho-Slowakije worden volvoerd; maar ook staat vast, dat, als het met een gerust geweten kan worden gedaan, hiervan af hangt, of gij Uw vertrouwen niet stelt op mensen,

staatslieden, kanonnen en vliegtuigen, maar op den levenden God en Vader van onzen Heer Jezus Christus.

Uw volk in dit zorgvolle heden en waarschijnlijk nog moeilijker toekomst te houden, altijd weer, bij het Woord van God en bij de enige troost in leven en in sterven, is stellig Uw hoge roeping. De Duitse bataljons mogen sterker zijn, maar ik weet niet, hoe en vanwaar zij dat vertrouwen, 't uiteindelijk alleen gegronde en houdbare, zouden kunnen hebben.

Hoe zal alles zijn, als gij deze brief in handen krijgt? Zeg toch vooral aan al mijn vrienden daar, dat ik met geheel mijn hart bij hen ben. Elke groot, elk woord, dat gij mij nog kunt schrijven, zal voor mij van waardevolle betekenis zijn.

Uw, meer dan ooit met U verbonden,

(get.) KARL BARTH.

Over dezen brief, en dan met name over den gespaarerden volzin, is nogal wat te doen geweest. Barth geeft op een deel van de uitgebrachte critiek antwoord. We geven uit het „Algemeen Weekblad“ enkele passages aan onze lezers door:

De mogelijk bestaande misstanden mochten in geen geval worden verholpen door het stellig grotere kwaad, dat men Tsjecho-Slowakije, de enige Oostelijke voorpost van de democratische politiek, hulpeloos maakte en vier miljoen mensen uitleverde aan het Dictatuursysteem (aan zijn geheime politie, zijn barbaarse rechtspraak, zijn mythus enz.) en zo aan dat systeem nog meer prestige en meer kracht verleende. Ook uit dit gezichtspunt had Tsjecho-Slowakije de plicht van zelfhandhaving en dus van militaire verdediging. En het had door deze zelfhandhaving in de gegeven omstandigheden een kwestie van politieke vrijheid in Europa te beantwoorden.

De Kerk van Jezus Christus kan niet onverschillig staan tegenover de kwestie der politieke orde en vrijheid in Europa. Zij verkondigt de aanspraak op alleen-zeggenschap van Gods Woord. Zij kan tegenover de Dictatuur deze aanspraak laten vallen en zich voor God en wereld belachelijk maken, of die handhaven op gevaar van door de Dictatuur te worden verwoest. Moet zij bereid zijn, door de daadwerkelijke toestand van het ogenblik voor dit dilemma te worden gesteld, zij kan met een politiek, die haar voor dit dilemma stelt, niet instemmen, ze niet goedkeuren en willen. 't Is mogelijk, dat de Kerk de Dictatuur moet ondergaan. Maar de politieke positie, met welke zij alleen kan instemmen, die zij kan goedkeuren en willen, is die van orde en vrijheid.

Worden de politieke orde en vrijheid bedreigd, dan geldt die bedreiging indirect ook de Kerk. En wordt een daartoe gerechtigde Staat zich aan tot verdediging er van, dan heeft indirect de Kerk deel aan die verdediging. Zij zou 't bewijs leveren, dat zij haar eigen prediking niet ernstig opvatte, als zij hier onverschillig tegenover stond. Als Kerk kan zij slechts geestelijk strijden en lijden; zij zal daardoor in een Staat, die orde en recht verdedigt, het gewichtigste en meest beslissende doen, wat gedaan kan worden. Omgekeerd moet zij erkennen, dat het menselijke lijden en strijden van de Staat en van de soldaten indirect ook om harentwille geschiedt.

In deze zin heb ik de aangeduide regels van mijn brief bedoeld. Van identificatie van het strijden en lijden der Kerk met dat van de Staat is daar geen sprake. Maar men mag ook niet voorbijzien, dat Kerk en Staat door dat strijden en lijden een gemene zaak dienen, wanneer de daartoe gerechtigde Staat opkomt voor Orde tegenover een blinde Dynamiek en voor Vrijheid tegenover brutale Tirannie.

Wat het „militairisme“ betreft, leiten we op volgende passage:

De woorden betreffende den Tsjechischen soldaat bedoelen, eenvoudig gezegd doch concreet, wat in Tim. 2:1-3 als grond is aangegeven voor het Christelijk gebod voor de Overheid: „opdat wij een gerust en stil leven leiden mogen in alle godzaligheid en eerbareheid“. Immers is zo de taak van de ware Staat. En daarom moeten er, helaas! zolang er zijn, die de Orde verbreken en de Vrijheid belemmeren, ook soldaten zijn, en mag men den soldaat de Christelijke ere niet onthouden.

Vergist heb ik mij de 19e September alleen in zoverre, dat ik het weerstandsvermogen zowel van Tsjecho-Slowakije als van de andere Orde- en Vrijheidsstaten, alsook het inzicht van de Europese Kerken heb onderschat. Praag is niet standvastig gebleven en Londen en Parijs zijn niet standvastig geworden. En de Kerk, zich meer over de vraag naar vrede, dan, zoals het plicht was, over de vraag naar de rechte vrede bekommerend, had niets in te brengen.

Een stem uit Amerika.

Ds C. Veenhof geeft in „Haarlems Kerkblad“ enkele uitspraken door, welke van de hand van Ds D. Zwier verschenen zijn in „De (Am.) Wachter“. Het artikel van Ds Zwier is om zijn kalme temeer opmerkelijk, als men bedenkt, dat er in Amerika een heftige strijd gevoerd is over de algemeene genade. Hier in Nederland vinden sommigen den strijd reeds in zichzelf een bewijs van brutaliteit tegenover het verleden. Wat zou dan, als dat juist was, Ds Zwier al niet moeten denken! Niettemin schrijft hij:

Het is voor een Gereformeerd mensch in Nederland tegenwoordig een lust om te leven. Voor ons hier in Amerika, die met belangstelling nagaan wat er daar op Gereformeerd gebied omgaat, is het om van te waterlanden.

Even later:

Nu wordt er tegenwoordig in Nederland op dogmatisch gebied druk gearbeid, om ook dit stuk tot verdere ontwikkeling te brengen. Het wordt in den laatsten tijd door vele bekwaame Gereformeerde theologen aan een nieuw onderzoek onderworpen. Ravineck en Kuyper hebben hierover het laatste woord niet gesproken. Er wordt ernstig geworsteld om verder